

Vi tar denne gang for oss de vanlige stokkankre slik de så ut frem til ca. år 1900, da trestokken etter hvert ble erstattet med løs eller fast jernstokk.

Ankrene hadde stort sett de samme proporsjoner i de ulike størrelser. Skissen viser den vanligste utførelsen, der alle mål refererer seg til lengden av leggen eller skaftet, på skissen kalt L .

Tverrsnittet kan variere noe fra elliptisk til rektangulært med brutte hjørner, nærmest 8-kantet. Fra ca. 1700 til 1825 brukte engelske marinefartøyer ankere med rette armer, vist stippet, ellers hadde de den vanlige halvrunde form.

Størrelsen på ankrene i forhold til skipets størrelse er i følge en gammel regel 500 pund pr. 100 tonn båtstørrelse, 1 pund = ca. 0,45 kg. Denne tonnasje regnes ut etter følgende formel, alle mål er i fot å 0,305 m:

Lengde av kjøl x båtens bredde x
halve båtens bredde = tonnasje.

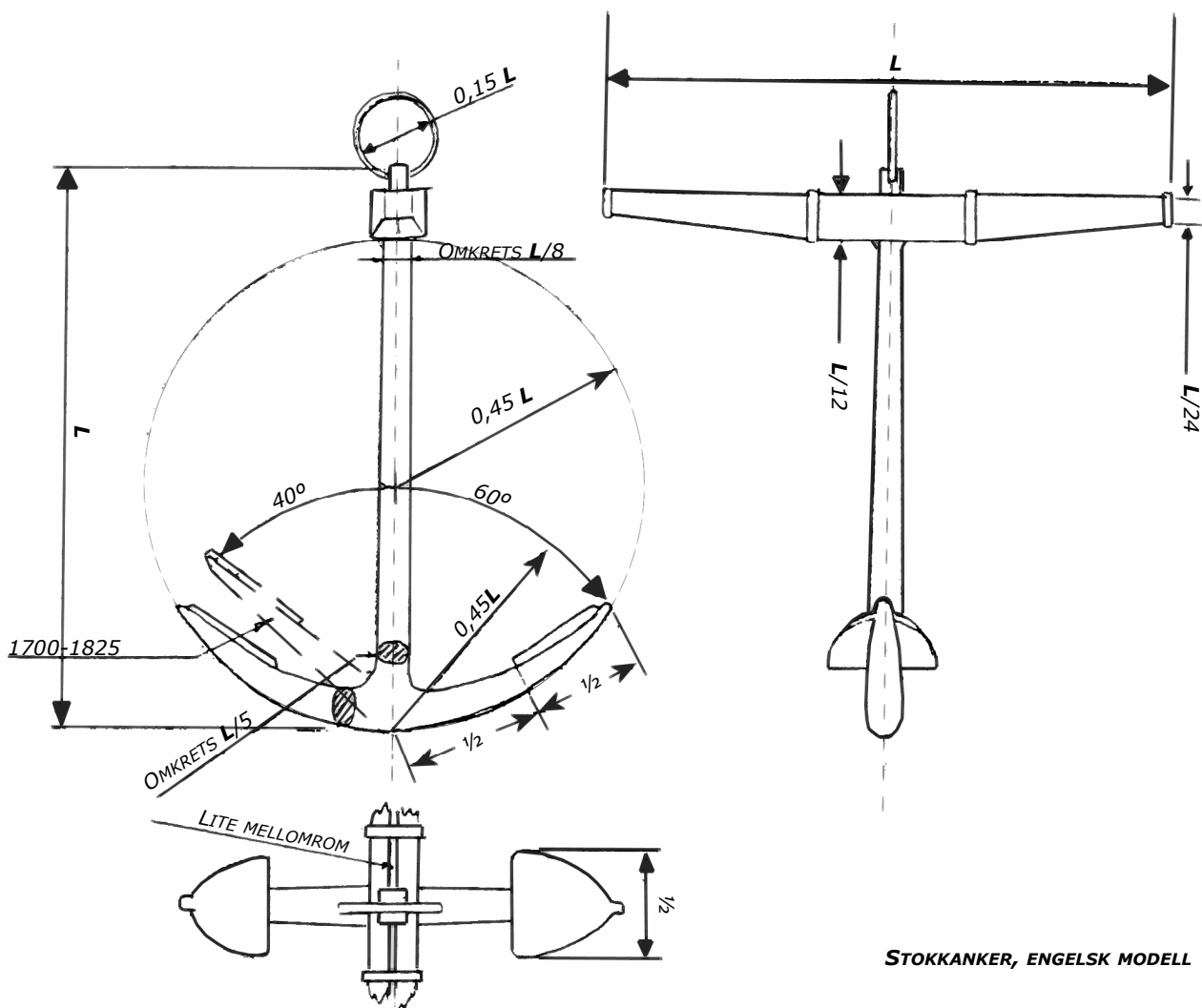
94

Denne formel varierte noe i tidens løp, men er nøye nok til vårt bruk. Når ankervekten er funnet regnes den om i tonn á 2240 pund = 1016 kg, multipliseres med 1666, kubikkroten av resultatet gir da leggens lengde i fot.

I et par av mine bøker er tallet 1160 brukt i stedet for 1666, men i ankertabellen i *Falconer's Marine Dictionary* må det siste tallet brukes for å få riktig resultat.

Ankrene var meget store i forhold til skipet. Et stort linjeskip hadde fire hovedankre som hver veide over 4 tonn. Dette var nødvendig da de ofte måtte ankre i pålandsvind som de ikke greide å krysse imot. Mindre skip, under ca. 500 tonn, hadde tre ankre, i tillegg hadde alle to mindre ankre stuet under dekk.

Bemerk: Tonn i forbindelse med ankere er *vekt*, i forbindelse med skip er det tonnasje, *volum*. Jeg har noen bøker med tabeller over ankerstørrelser fra denne tiden, de kan konsulteres etter behov.

Et regneeksempel vil kanskje lette forståelsen av det foregående :

Vi velger et 74 kanoners linjeskip *Centaur*, lengde kjø 144' (fot), bredde 49'.

Skipets tonnasje blir da :

$$\frac{144 \times 49 \times 49 / 2}{94} = 1840 \text{ tonn}$$

Ankerets vekt blir: $1840 / 100 \times 500 = 9200$ pund, dvs.
 $9200 / 4200 = 4,1$ tonn

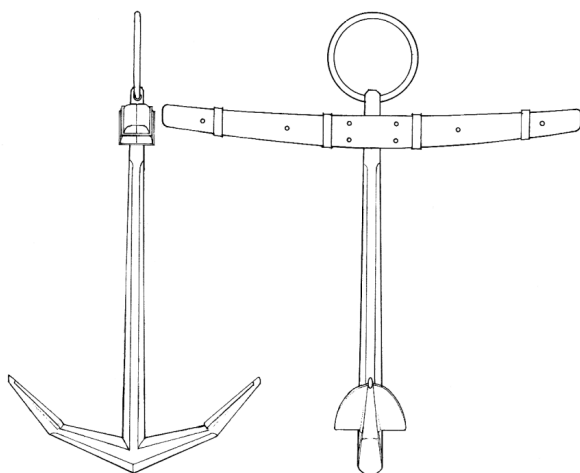
Videre regnes :

$$4,1 \times 1666 = 6844, \sqrt[3]{\text{av } 6840} = 19.$$

Det vil si at ankerleggens lengde er 19 fot, eller 5,8 meter.
En annen tabell oppgir 74 kanoners skips ankerlegg til 18'8", altså stemmer utregningen ganske så bra.

Ringen på ankeret var bestandig kledd med smekkert tau.

Nedenfor ser du til slutt et fransk stokkanker fra ca. 1780, merk at armene her er rette men med en knekk halvveis ut mot fliken.

STOKKANKER, FRANSK MODELL CA 1780